

Σάσων: Το Γιβραλτάρ της Αδριατικής
Ένα νησί που στις 5 Ιουνίου του 1914
το «χαρίσαμε» στην Αλβανία
Αντιναύαρχος
Δρ. Στυλιανός Χαρ. Πολίτης

Μπροστά στην είσοδο του κόλπου Αυλώνας σε απόσταση περίπου τρία μίλια βρίσκεται ένα γραφικό νησί. Το όνομα του Σάσων ή Σασώ είναι πανάρχαιο. Από το δεύτερο προ Χριστού αιώνα το αναφέρει ο ιστορικός Πολύβιος και ο αρχαίος γεωγράφος Σκύλακας ο Καρυανδέας. Μνημονεύεται επίσης και από τους γεωγράφους Στράβωνα, Κλαύδιο Πτολεμαίο καθώς και από το Ρωμαίο Ναύαρχο και ιστορικό Πλίνιο σαν ορμητήριο πειρατών. Οι Ιταλοί το αποκαλούν Σαζένο (Saseno) και οι Αλβανοί Σαζάνη (Sazani).

Εκτείνεται μόλις δυόμισι ναυτικά μίλια από βορά προς νότο και το μέγιστο πλάτος του δεν ξεπερνά το ένα μίλι. Το μέγιστο ύψος του είναι τριακόσια τριάντα ένα μέτρα. Αποτελείται από δύο λόφους που ξεγελούν από μακριά, δίνοντας την εντύπωση ότι υπάρχουν δύο ξεχωριστά νησιά. Από νότο το προσεγγίζει σε απόσταση τριών ναυτικών μιλίων η άκρη Λιγκουέτα (Gjuherzes) της χερσονήσου των Ακροκεραυνίων, ενώ ανατολικά η πλησιέστερη απόσταση του από την ηπειρωτική ξηρά είναι τεσσεράμισι ναυτικά μίλια. Καθώς τα βάθη γύρω από το νησί είναι μεγάλα επιτρέπεται η διέλευση ακόμα και μεγάλων πλοίων. Μισό μίλι νοτιότερα από τη βορειοδυτική άκρη, σε ύψος εκατόν ενενήντα οκτώ μέτρων λειτουργεί φάρος. Υπάρχει μαρτυρία και για ερείπια φρουρίου στο νησί, πιθανόν Ρωμαϊκού. Ο λιμένας στο βορειότερο τμήμα των ανατολικών ακτών του είναι ασφαλής. Προφυλάσσεται από κυματοθραύστη και λιμενοβραχίονα. Παλαιότερα η περιοχή του λιμένα ονομαζόταν «Άγιος Νικόλαος». Το όνομα της το είχε πάρει από μια μικρή εκκλησία που λειτουργούσε εκεί και καταστράφηκε το 1788 από Τούρκους του Αυλώνα. Το απόκρημνο έδαφος του νησιού καθώς και οι απότομοι βράχοι και το πλήθος των υφάλων που σχηματίζουν γύρω του φυσικά κωλύματα, απαγορεύουν την προσέγγιση από τη θάλασσα, καθιστώντας το απόρθητο κάστρο. Το νησί γενικά είναι άγονο αλλά προσφέρεται για τη βοσκή αιγοπροβάτων. Παρά τη σχετικά μικρή του έκταση που δεν ξεπερνά τα 5,2 τετραγωνικά χιλιόμετρα, μπορούσε να εκτρέφει στο παρελθόν 8000 πρόβατα, περισσότερα από 300 κατσίκια καθώς και πλήθος βοοειδών.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σταθούμε στη στρατηγική αξία του νησιού που συνδέεται άμεσα με την αντίστοιχη στρατηγική σημασία της ευρύτερης περιοχής του, δηλαδή της Αδριατικής. Όσο μικρό κι αν είναι το νησί, η σημασία του είναι τεράστια. Αυτό οφείλεται στη θέση του. Βρίσκεται στο ανατολικό άκρο του στενού του Οτράντο. Το στενό αυτό, εύρους σαράντα ναυτικών μιλίων μεταξύ Αλβανίας και Ιταλίας, αποτελεί την πύλη της Αδριατικής! Αυτό είναι εκείνο το στοιχείο που δίνει στο μικρό και άγονο νησί μια τόσο σημαντική στρατηγική αξία που τη μοιράζεται με το άλλο άκρο του στενού, το δυτικό που αποτελείται από την άκρη Σάντα Μαρία ντι Λέουκα και την άκρη Οτράντο της Ιταλίας. Είναι εύκολα κατανοητό ότι η Δύναμη που ελέγχει την είσοδο του στενού ελέγχει μια από τις σημαντικότερες θάλασσες της περιοχής μας, γεγονός που αποτελεί σημαντικό στρατηγικό πλεονέκτημα σε ολόκληρη τη Μεσόγειο! Για τους λόγους αυτούς το ενδιαφέρον για στρατηγικό

έλεγχο της Αδριατικής δεν είναι καθόλου καινούργιο. Πρώτοι οι Ρωμαίοι αντιλήφθηκαν τη μεγάλη αξία της και έκτισαν οχυρωματικά έργα. Στη διάρκεια της μεσαιωνικής Αυτοκρατορίας μας, τη λεγόμενη Βυζάντιο σήμερα, το ενδιαφέρον περιορίστηκε σχετικά. Ο στρατηγικός προσανατολισμός τότε ήταν προς βορά και κυρίως προς ανατολάς. Με την εμφάνιση όμως των Τούρκων, η αξία της περιοχής αναβαθμίστηκε. Πλήθος διεθνείς συνθήκες είχαν στόχο τους την εξασφάλιση του ελέγχου της Αδριατικής, πότε υπέρ της μίας και πότε υπέρ της άλλης Μεγάλης Δυνάμεως.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε όμως ότι ιστορικά η Σάσων, το Γιβραλτάρ της Αδριατικής, ανήκει στα Ιόνια νησιά. Από το 1696, μετά από 125 χρόνια Τουρκικής κατοχής, το βρίσκουμε μαζί με τα υπόλοιπα Ιόνια νησιά κάτω από Ενετική επικυριαρχία, ενώ στη συνέχεια ακολούθησε τη μοίρα των Ιόνιων Νήσων σε όλες τις διεθνείς εξελίξεις. Με τη Συνθήκη του Κάμπο - Φόρμιο τον Οκτώβριο του 1797 μεταξύ Γαλλίας και Αυστρίας περιήλθε μαζί με τα Επτάνησα στη Γαλλία, όπως και όλες οι «... άλλοτε Βενετικές κτήσεις εις την Αλβανίαν, που κείνται νοτίως του κόλπου του Δρίνου». Συμπεριλήφθηκε στη Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως, το Μάρτιο 1800 μεταξύ Τούρκων και Ρώσων, για τη συγκρότηση της Δημοκρατίας των Επτανήσιων. Ακολούθησε η Συνθήκη της Αμιένης το Μάρτιο 1802, μεταξύ Γαλλίας, Αγγλίας Ισπανίας όπου αναγνωρίζεται η Επτάνησος Πολιτεία και κατοχυρώνεται το καθεστώς προστασίας των Συμμάχων Δυνάμεων και φθάσαμε στη Συνθήκη των Παρισίων το 1815 μεταξύ Γαλλίας και των τεσσάρων Συμμάχων Αυστρίας, Αγγλίας, Πρωσίας και Ρωσίας με την οποία αναγνωρίστηκαν οι Ιόνιοι Νήσοι σαν ελεύθερη και ανεξάρτητος Πολιτεία υπό Αγγλική προστασία. Στην εξουσία της Ιονίου Πολιτείας, σύμφωνα με διευκρίνιση της 17^{ης} Νοεμβρίου 1825 περιλαμβανόταν και η Σάσων σαν μια από τις νήσους «... με τα εξαρτήματα των, όπως αναφέρονται εις την Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως της 21 ης Μαρτίου 1800». Γι αυτό με την εγκατάσταση της Ιονίου Πολιτείας, ένα Αγγλικό Πολεμικό Πλοίο έπλευσε στη Σάσωνα που την κατέλαβε υποστέλλοντας την Οθωμανική Σημαία και ύψωσε τη Σημαία της Ιονίου Πολιτείας. Στη συνέχεια οι Τούρκοι προσπάθησαν πολλές φορές να ανακαταλάβουν τη Σάσωνα ειδικά μεταξύ των ετών 1850 έως 1959, αλλά εκδιώχθηκαν από τις Βρετανικές Στρατιωτικές Δυνάμεις.

Η παραχώρηση των Ιονίων Νήσων στην Ελλάδα έγινε με τη Συνθήκη του Λονδίνου το Μάρτιο του 1864. Η νήσος Σάσων ακολουθούσα τη μοίρα των Επτανήσιων θα έπρεπε κανονικά να ενσωματωθεί στην Ελλάδα. Δυστυχώς όμως δεν υψώθηκε η Κυανόλευκος σ' αυτή τη νήσο είτε «εξ ακατανοήτου μωπίας και αβλεψίας», είτε γιατί θεωρήθηκε «τελείως άχρηστη, διότι ήταν τελείως άγονος». Οι Τούρκοι όμως από τη γειτονική Αυλώνα καιροφυλακτούσαν! Επωφελήθηκαν από το ασυγχώρητο λάθος μας και έσπευσαν να κατοχυρώσουν την κυριαρχία τους σε αυτό το «άγονο» νησί. Φρόντισαν μάλιστα να εγκαταστήσουν φάρο που λειτούργησε το 1871.

Στη διάρκεια του Α' Βαλκανικού Πολέμου στις 15 Νοεμβρίου του 1912, ο Διοικητής Ομάδας Ατμομυδρομώνων της Μοίρας Ιονίου, Αντιπλοίαρχος Κωνσταντίνος Γεωργαντάς, επιβαίνων του Ατμομυδρομόνου ΠΗΝΕΙΟΣ όπου ήταν Κυβερνήτης ο Πλωτάρχης Αναστάσιος Ανδρεάδης, απελευθέρωσε τη νήσο και ύψωσε την Ελληνική Σημαία. Η απελευθέρωση γιορτάστηκε με μεγάλο ενθουσιασμό από τις δεκαπέντε Ελληνικές Οικογένειες κτηνοτρόφων που

κατοικούσαν εκεί. Παντού κυμάτιζε η Ελληνική Σημαία! Μια μεγάλη γιορτή είχε αρχίσει σ' αυτό το ακριτικό Ελληνικό νησί. Αμέσως στις 21 Νοεμβρίου άρχισε με τη φροντίδα του Αντιπλοιάρχου Γεωργαντά να λειτουργεί ξανά και ο φάρος του νησιού. Όλα έδειχναν πως η Ελληνική κυριαρχία είχε σκεπάσει στοργικά το νησί. Δυστυχώς όμως αυτό δεν κράτησε για πολύ. Οι Μεγάλες Δυνάμεις είχαν άλλα σχέδια!!! Μετά από πιέσεις της Ιταλίας συμφώνησαν μεταξύ τους την παραχώρηση της στην Αλβανία με το Πρωτόκολλο της Φλωρεντίας στις 13 Φεβρουαρίου 1914. Στη συνέχεια και ενώ βρισκόταν στην εξουσία η Κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου, η Ελληνική Βουλή έκανε κάτι το πρωτοφανές: με το Νόμο 272 της 5^{ης} Ιουνίου του 1914 παραχώρησε τη νήσο Σάσωνα στην Αλβανία!!! Στις 2 Ιουλίου, εκτελώντας εντολή της Ελληνικής Κυβερνήσεως, απεχώρησε η Ελληνική φρουρά, υποστέλλοντας τη Σημαία μας. Οι δυστυχείς κάτοικοι του νησιού αφέθηκαν τελειώς απροστάτευτοι. Λίγες μέρες μετά την εγκληματική εγκατάλειψη τους, στις 16 Ιουλίου 1914, σφαγιάστηκαν με τον αγριότερο τρόπο!!!

Η Ιταλία από την αρχή του περασμένου αιώνα είχε αρχίσει να εκδηλώνει έντονο ενδιαφέρον για απόκτηση ελέγχου στην περιοχή. Γι' αυτό και οι «περιπέτειες» της Σάσωνος δεν σταμάτησαν. Το 1915, στις 26 Απριλίου έγινε η Συμφωνία του Λονδίνου. Μ' αυτή, η Ιταλία πέτυχε και την ουδετεροποίηση του Στενού της Κέρκυρας, ενώ αποφασίστηκε η παραχώρηση της νήσου Σάσωνα και του Αυλώνα στην Ιταλία. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, η Ιταλία άρχισε να καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες για να αποκτήσει επιρροή στο νεοσύστατο κράτος της Αλβανίας. Στη συνέχεια εναντιώθηκε σε κάθε προσπάθεια απελευθέρωσης της μαρτυρικής Βορείου Ηπείρου. Μεγάλος εκφραστής αυτού του ενδιαφέροντος και ειδικά για μια «προέχουσα θέση στην Αδριατική» όπως δήλωναν τότε διπλωματικά οι Ιταλοί, υπήρξε ο Μουσολίνι. Αφού ο δικτάτορας της Ιταλίας εξασφάλισε την επιρροή του στην Αλβανία, άρχισε να εποφθαλμιά και την Κέρκυρα. Την αφορμή δεν άργησε να τη βρει. Ήταν η δολοφονία από άγνωστους κακοποιούς του Ιταλού Στρατηγού Ενρίκο Τελλίνι και της συνοδείας του στις 27 Αυγούστου 1923 στην Κακαβιά. Ο Ιταλός Ντούτσε διέταξε την κατάληψη της Κέρκυρας. Το έργο αυτό εκτελέστηκε στις 31 Αυγούστου 1923, από μέρος του Ιταλικού στόλου υπό το Ναύαρχο Σαλάρι. Τα Ιταλικά πλοία αποβίβασαν στρατό κατοχής αφού πρώτα βομβάρδισαν ανηλεώς την πόλη της Κέρκυρας φονεύοντας πολλούς αμάχους και καταστρέφοντας πλήθος κτισμάτων ακόμα και εκκλησίες! Ή Ιταλική κατοχή τερματίστηκε σε λίγες μέρες. Στις 27 Σεπτεμβρίου 1923 οι Ιταλοί ξαναγύρισαν στην χώρα τους, ύστερα από πιέσεις των συμμάχων μας και ιδίως της Μεγάλης Βρετανίας που δεν ήθελε να αφήσει στην Ιταλία τον πλήρη έλεγχο και των δύο σημείων της εισόδου στην Αδριατική. Αφού λοιπόν η Κέρκυρα σώθηκε λόγω της στρατηγικής θέσεως της, η Ιταλία έριξε όλο το βάρος της στη νήσο Σάσωνα. Σημαντικός ήταν ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων της που ολοκληρώθηκε στις 7 Απριλίου του 1939 και τη μετέτρεψε σε μια ισχυρότατη Ναυτική Βάση. Μια Βάση που στη συνέχεια φάνηκε πολύ χρήσιμη στις δυνάμεις του Άξονα σ' όλη τη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, όπου παρατηρήσαμε χωρίς να μας εκπλήσσει τη μεγάλη έξαρση του ενδιαφέροντος για την Αδριατική από όλες τις εμπλεκόμενες δυνάμεις. Σε όλη αυτή την περίοδο, οι άρτια οργανωμένες Δυνάμεις του Άξονα ασκούσαν επιχειρησιακό έλεγχο στην περιοχή της Αδριατικής με ορμητήριο το νησί Σάσων απ' όπου επιχειρούσαν τα Υποβρύχια τους τόσο προς βορά όσο και προς νότο.

Μετά το τέλος του Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με τη συντριπτική ήττα του Άξονα και με τη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων στις 10 Φεβρουαρίου 1947, η Σάσων περιήλθε οριστικά πια στην Αλβανία. Αμέσως η Αλβανία έστειλε 6 Αξιωματικούς του Ναυτικού επικεφαλής στρατιωτικής δυνάμεως που εγκαταστάθηκε για τη φρούρηση του νησιού. Οξυδερκής ο δικτάτορας της Αλβανίας, Εμβέρ Χότζα (Enver Hoxha), εκτιμώντας σωστά τη μεγάλη στρατηγική αξία του νησιού και γνωρίζοντας ότι η Χώρα του δεν θα μπορούσε μόνη της να αξιοποιήσει τις στρατιωτικές του δυνατότητες, αποφάσισε να το παραχωρήσει στη Σοβιετική Ένωση. Το γεγονός αυτό μετέτρεψε την Αλβανία σε πολύτιμο σύμμαχο των Σοβιετικών. Οι εργασίες για την στρατηγική αξιοποίηση του νησιού ξεκίνησαν το καλοκαίρι του 1948. Τον Ιούλιο αυτού του έτους αποβιβάσθηκε μια ομάδα Αξιωματικών ειδικών σε θέματα οχυρώσεως και εγκαταστάσεως πυραύλων. Ακολούθησε η αποβίβαση ενός πλήθους ισχνών, ρακένδυτων και ελεεινών στην όψη ανθρωπίνων υπάρξεων που προερχόντουσαν από τις Χώρες που βρισκόντουσαν τότε κάτω από τον έλεγχο του Κρεμλίνου. Με φρικτές συνθήκες συνεχούς εργασίας μέρα νύκτα κατά το σοβιετικό πρότυπο, άρχισαν εντατικές εργασίες που διήρκεσαν μέχρι το φθινόπωρο του 1952.

Μέσα σε θαλάσσιες στοές που δημιουργήθηκαν στο νησί, άρχισαν να σταθμεύουν περισσότερα από τέσσερα υπερσύγχρονα υποβρύχια έτοιμα να κλείσουν το στενό του Οτράντο και να απομονώσουν την Αδριατική. Η Βάση εξοπλίσθηκε με πυρηνικά όπλα και υπερσύγχρονους σοβιετικούς πυραύλους των οποίων το βεληνεκές υπερκάλυπτε σημαντικότερο μέρος της Αδριατικής καθώς και του Ιονίου. Επίσης υπερκάλυπτε μεγάλο μέρος της Ιταλικής χερσονήσου και βεβαίως έλεγχε απόλυτα τον Τάρα την κυριότερη Ναυτική Βάση των Ιταλών σε απόσταση μόλις 45 μιλίων. Στην κορυφή Ravina λειτούργησε υπερσύγχρονο για την εποχή του ραντάρ αέρος και επιφανείας. Η εμβέλεια του κάλυπτε όλο το θαλάσσιο χώρο μέχρι την Ιταλία. Παράλληλα εγκαταστάθηκαν και πλήθος πυροβολαρχίες για αντιαεροπορική κάλυψη, ενώ για μακρά προστασία των εγκαταστάσεων της, εξοπλίσθηκαν με παρόμοιο τρόπο και τα όρη Karaburum που βρίσκονται στη βορειοηπειρωτική ακτή νότια της Σάσωνος και κατασκευάσθηκαν τρία αεροδρόμια με υπόγειες θέσεις αποκρύψεως αεροσκαφών καθώς και υπόγειες αποθήκες καυσίμων ανταλλακτικών και πυρομαχικών. Το ένα στον Αυλώνα, το άλλο νοτιοδυτικά της κοιλάδας Dukatti και το τρίτο ανατολικά του ποταμού Sushitsa. Στο νησί δημιουργήθηκε καλό οδικό δίκτυο για τις μετακινήσεις του προσωπικού, κτίσθηκαν πολλά σπίτια για τη στέγαση των οικογενειών του εγκατεστημένου προσωπικού και άρχισαν να λειτουργούν σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαιδεύσεως.

Νατοϊκό αντίβαρο σ' αυτές τις επιδιώξεις των συμμάχων της Αλβανίας, βρέθηκε τότε η Ιταλία. Το Ιταλικό Ναυτικό διέθεσε στη Συμμαχία αξιόμαχες ανθυποβρυχιακές μονάδες επιφανείας και αέρος, παράλληλα με ικανό αριθμό Υποβρυχίων. Η Ελλάδα σαν μέλος και εκείνη του Ν.Α.Τ.Ο. θα μπορούσε ίσως να μοιρασθεί ένα τέτοιο ρόλο. Δυστυχώς όμως η τουρκική απειλή απομάκρυνε τα στρατηγικά μας ενδιαφέροντα απ' αυτή την τόσο σημαντική περιοχή, αφήνοντας ολόκληρο το χώρο στη σύμμαχο Ιταλία. Γι' αυτό η ναυτική παρουσία μας ήταν σχεδόν μηδαμινή και περιοριζόταν στην κατά καιρούς παρουσία ενός και μόνου Πολεμικού Πλοίου στο λιμένα Κερκύρας, που εκτελούσε μικρές περιπολίες.

Το 1961 δημιουργήθηκε ένα αγεφύρωτο χάσμα στις σχέσεις Αλβανίας και της τότε Σοβιετικής Ενώσεως. Ο δικτάτορας Εμβέρ Χότζα διώχνει τους Σοβιετικούς από

τη Σάσωνα αλλά κρατά τα Σοβιετικά υποβρύχια. Το νησί παραμένει Ναυτική Βάση της Αλβανίας και οι πολυτελείς κατοικίες των Σοβιετικών Αξιωματικών χρησιμοποιήθηκαν για τον παραθερισμό των οικογενειών των Αλβανών Αξιωματικών καθώς και της νομενκλατούρας του «*Αλβανικού Κόμματος Εργασίας*», δηλαδή του Κομμουνιστικού Κόμματος. Η Αλβανία είχε απομακρυνθεί από την επιρροή της Σοβιετικής Ενώσεως. Δεν άργησε όμως να βρει στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας το νέο αφεντικό της και τον καινούργιο της προστάτη. Στο πλαίσιο νέων στρατηγικών της επιδιώξεων που υπαγορευόντουσαν από τη νέα πολυπληθή σύμμαχο της, αξιοποίησε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη Ναυτική Βάση της στη Σάσωνα. Σε περίπτωση πολέμου είναι βέβαιο ότι απ' αυτή τη Βάση τα υποβρύχια της, με την ικανότητα τους για πολύωρη παραμονή υπό την επιφάνεια θα μπορούσαν να παίξουν με επιτυχία τον στρατηγικό τους ρόλο μόνα τους ή και με τη βοήθεια άλλων συμμαχικών τους.

Το 1990 με την κατάρρευση του κομμουνιστικού καθεστώτος, η Βάση υποβαθμίστηκε και το νησί σχεδόν ερημώθηκε. Το έτος 1993 πήγε στο νησί ο Γενικός Γραμματέας του ΝΑΤΟ Μάνφρεντ Βέρνερ. Ήταν η πρώτη επίσκεψη Δυτικού Αξιωματούχου. Δεν έγινε όμως σε κανένα γνωστός ο σκοπός της επισκέψεως του. Πολύ πιθανόν να υπήρχε κάποιο Νατοϊκό ενδιαφέρον. Αυτό όμως που είναι βέβαιο είναι ότι η Αλβανική Κυβέρνηση έχοντας υπόψη της την αξία της Σάσωνος αλλά και τους στρατηγικούς στόχους της Ιταλίας φρόντισε να ωφεληθεί όσο ήταν δυνατό απ' αυτό. Όπως γνωρίζουμε όλοι, η Αλβανία δεν είχε ποτέ αξιόλογες στρατιωτικές δυνάμεις. Γι' αυτό και δεν μπόρεσε ποτέ να διεκδικήσει μια ισχυρή θέση στο διεθνές «*γίγνεσθαι*». Μπόρεσε όμως να εκτιμά σωστά το εθνικό συμφέρον της. Πάντα ενεργούσε σύμφωνα μ' αυτό! Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο εκμεταλλεύθηκε και πάλι τη Σάσωνα. Ο Αλβανός Πρωθυπουργός Παντελί Μάικο δεν άργησε να την παραχωρήσει στους Ιταλούς. Τη Τρίτη 10 Νοεμβρίου 1998 υπεγράφηκε στη Ρώμη η «*οικονομική συμφωνία*» Ντ' Αλέμα – Μάικο. Μετά τη συμφωνία αυτή η Ιταλία απέκτησε το δικαίωμα εγκατάστασης στο έδαφος της νήσου μίας ισχυρής υπερσύγχρονης στρατιωτικής δυνάμεως για έλεγχο του στενού του Οτράντου, με πρόσχημα την αποτροπή της διακινήσεως των λαθρομεταναστών. Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, έχει δημιουργηθεί και λειτουργεί ισχυρή Ιταλική Βάση επανδρωμένη με περισσότερους από τριακόσιους στρατιωτικούς με υπερσύγχρονο εξοπλισμό. Το σημαντικό αυτό νησί σήμερα βρίσκεται στη γεωστρατηγική σφαίρα των Ιταλικών συμφερόντων. Αυτό που δεν πέτυχε ο Μουσολίνι το 1923 με την κατάληψη της Κέρκυρας από τον Ιταλικό στόλο, το πέτυχε σήμερα η Χώρα του με τον πιο ανώδuno τρόπο. Το αντάλλαγμα είναι η δέσμευση της Ιταλίας για χρηματοδότηση προγράμματος ύψους τριακοσίων σαράντα δισεκατομμυρίων λιρετών με μορφή δωρεάν βοήθειας ή με την παροχή χαμηλότοκων δανείων. Στο «*πακέτο*» περιλαμβάνεται και η αποκατάσταση του αλβανικού ηλεκτρικού δικτύου, ο εξοπλισμός δύο ταξιαρχιών, η κατασκευή δρόμου μήκους 72 χιλιομέτρων και η επαναλειτουργία ενός πολεμικού αεροδρομίου.

Σήμερα ενενήντα τέσσερα χρόνια από τον Ιούνιο του 1914 που κυριολεκτικά χαρίσαμε στους Αλβανούς το πολύτιμο αυτό νησί, η σκέψη μας γυρίζει πίσω. Η παραχώρηση Εθνικού εδάφους σε άλλο κράτος ήταν μια πράξη που μόνο εγκληματική θα μπορούσαμε να τη χαρακτηρίσουμε. Εγκληματική ήταν και η εγκατάλειψη των ομογενών μας που φύλαγαν σαν θησαυρό στο βάθος του σεντουκιού τους τη Γαλανόλευκο - τη σημαία που με τέτοια χαρά και αγαλλίαση

ύψωσαν στις φτωχικές τους καλύβες, όταν απελευθερώθηκαν. Κανένας όμως από τους κυβερνώντες τότε δεν τους σκέφθηκε. Κανένας δεν ανησύχησε για την τύχη τους. Σήμερα μάλιστα τους έχουμε ξεχάσει παντελώς. Δεν έχει σημασία ποια ήταν η τότε Κυβέρνηση. Δεν μπορούν να αποδοθούν τώρα πια ευθύνες. Αναλογιζόμαστε όμως το στρατηγικό όφελος που θα μπορούσε να είχε η Πατρίδα μας με τη Σάσωνα δική μας. Ας ευχηθούμε τέτοιο λάθος να μην ξαναγίνει!